

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om upphävande av lagen om semesterpenning för småföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om semesterpenning för småföretagare skall upphävas. Enligt förslaget skall semesterpenning inte längre betalas till småföretagare av statsmedel.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2000 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av år 2000.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Lagen om semesterpenning för småföretagare (408/1977) tillämpades senast under semesterperioden 1993—1994. Att lagen inte tillämpades grundade sig på de lagar som stiftades 1993, 1995 och 1997, vilka gavs som en del av de åtgärder som syftade till en balansering av statsekonomin.

Enligt lagen om semesterpenning för småföretagare betalades semesterpenning till småföretagare som inte utan ekonomiskt stöd hade möjlighet att frigöra sig från sin företagsverksamhet för semester utan att äventyra sin egen och familjens utkomst. Med småföretagare avsågs personer som har en i lagen om pension för företagare (468/1969) avsedd försäkring. Med en småföretagare avsågs även en enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) försäkrad fiskare och renägare, samt en i 1 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) avsedd företagare som utför skogsarbete med traktor eller traktordriven anordning.

Enligt lagen hade en småföretagare rätt till semesterpenning, om han eller hon hela det

föregående kalenderåret verkat som företagare och i sin tjänst i företagsverksamheten under det föregående kalenderåret regelbundet haft högst en avlönad arbetstagare utom familjen. Rätt till semesterpenning hade endast en sådan småföretagare vars vid senaste beskattning fastställda och vid statsbeskattningen beskattningsbara inkomst inte översteg beloppet av den maximiinkomst som statsrådet årligen fastställde. Statsrådet fastställde också semesterpenningens storlek för de år under vilka lagen tillämpades.

Semesterpenning betalades för minst fyra och högst åtta arbetsdagar i den mån företagaren på ett godtagbart sätt hade visat hur lång semester han eller hon hade hållit. Småföretagaren skulle hålla sin semester under semesterperioden, vilken började vid ingången av april och sträckte sig till utgången av mars följande år. Under semesterperioden 1993—1994 var semesterpenningen 210 mark per semesterdag och maximibeloppet per företagare varierade från 840 mark till 1 680 mark. Maximiårsinkomsten för nämnda semesterperiod var fastställd till 75 000 mark. Antalet småföretagare som var berättigade till semesterpenning uppgick då

till 32 198.

Administreringen av semesterpenningen sköttes i praktiken av det kommunala organ som avsågs i lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (2/1985). Nämnda lag har upphävts genom lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996) som trädde i kraft vid ingången av 1997 och enligt vilken verkställandet av avbytar-service överförs på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt vid ingången av år 2000. Sådana kommunala organ som avses i den upphävda lagen existerar inte längre.

Staten ersatte kommunerna för de kostnader som föranleddes av betalningen av semesterpenning enligt lagen. För beviljandet och utbetalningen av anslag tillämpades lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/1973). Nämnda lag upphävdes genom lagen om statsandelar till kommunerna (688/1992), som gavs i samband med statsandelsreformen och trädde i kraft vid ingången av 1993 och som senare upphävts. Med stöd av den nya lagens övergångsstadganden kunde den gamla lagen dock till utgången av 1995 tillämpas på statsandelar enligt andra lagar. I gällande lagstiftning ingår sålunda inte längre sådana bestämmelser som lämpar sig för betalning av i lagen om semesterpenning för småföretagare avsedda ersättningar av staten.

Genom den lag som gavs i december 1993 (1229/1993) och gällde åren 1994 och 1995 föreskrevs första gången om framskjuten tillämpning av lagen om semesterpenning för småföretagare. Lagen grundade sig på det av statsminister Esko Aho:s regering i oktober 1992 fattade principbeslutet gällande de åtgärder som skall vidtas för att förbättra balansen i den offentliga ekonomin. I beslutet konstaterades att statens ersättning för kostnaderna för småföretagarnas semester-system upphör från ingången av 1994. Enligt tilläggsprotokollet till regeringsprogrammet för statsminister Lipponens I regering var avsikten att de sparlagar och sparbeslut som gällde 1995 skulle fortsätta att tillämpas. Därför stiftades lagen om ändring av 1 och 2 §§ lagen om framskjuten tillämpning av lagen om semesterpenning för småföretagare (1364/1995), enligt vilken lagen om semesterpenning för småföretagare inte skulle tillämpas åren 1996 och 1997.

Genom den till budgetpropositionen för 1998 anslutna lagen (968/1997) med samma namn förlängdes giltighetstiden för lagen om

framskjuten tillämpning av lagen om semesterpenning för småföretagare ytterligare till utgången av 1999. När regeringspropositionen i fråga behandlades i riksdagens social- och hälsovårdsutskott framfördes bland företrädarna för företagarnas centralorganisation tämligen kritiska synpunkter på det system med semesterpenning för småföretagare som grundade sig på den gällande lagen. Förfarandet för ansökande av semesterpenning ansågs besvärligt och semesterpenningens belopp så litet att det inte med hjälp av den ansågs möjligt att hålla en fullödlig semester. Stödandet av företagarnas semestrar av samhällets medel ansågs inte motiverat från organisationens sida, utan i stället önskade man att förutsättningarna för företagsverksamheten skulle ordnas så att företagarna har möjlighet att hålla sina semestrar på egen bekostnad. Å andra sidan konstaterades att intresset för semesterstödet är stort och att stödfrågan gällande detta därför särskilt bör redas ut. I företagarnas ställningstagande framhölls likväl att den sociala tryggheten för företagare innehåller många andra brister, vilka också borde klarläggas.

Riksdagens social- och hälsovårdsutskott förutsatte i sitt betänkande (ShU 14/1997 rd - RP 125/1997 rd) att alla problem i anknytning till den sociala tryggheten för småföretagare bör redas ut i sin helhet och att det samtidigt bör klarläggas om det föreligger ett behov att ha kvar semesterpenningen för småföretagare. Den arbetsgrupp som haft som uppgift att reda ut vilka verkningar kapitalinkomster och förmögenhet har på socialskyddet har också i sitt betänkande (social- och hälsovårdsministeriets arbetsgruppspromemorior 1997:30) dragit upp vissa riktlinjer för företagarnas sociala trygghet. I överensstämmelse med regeringsprogrammet för statsminister Lipponens II regering utreds småföretagares och yrkesutövares socialskydd och finansieringen av det.

Regeringen anser att systemet med semesterpenning för småföretagare i sin nuvarande form har förlovat avsevärt av sin samhälleliga betydelse och därför inte längre kan betraktas som en ändamålsenlig social förmån. Dessutom kan de nuvarande bestämmelser om administrationen av verksamheten och förfarandet för ersättning av kostnader som ingår i lagen om semesterpenning för småföretagare inte längre tillämpas eftersom de innehåller hänvisningar till upphävda författningar samt författningar som förlorat sin

tillämplighet. I enlighet med budgetpropositionen för 2000 föreslås med stöd av vad som anförts ovan att lagen om semesterpenning för småföretagare upphävs den 1 januari 2000.

2. Propositionens verkningar

Antalet småföretagare som är berättigade till semesterpenning beräknas med stöd av situationen under semesterperioden 1993—1994 vara ca 33 000 på årsnivå. Semesterpenningen beräknas i genomsnitt uppgå till 1 670 mk. Upphävandet av lagen om semesterpenning för småföretagare in-

nebär sålunda en årlig inbesparing om 55 milj. mk i statens utgifter.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2000.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om upphävande av lagen om semesterpenning för småföretagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §	2 §	
Genom denna lag upphävs lagen den 27	Denna lag träder i kraft den	20 .
maj 1977 om semesterpenning för småföretagare (408/1977) jämte ändringar.		

Helsingfors den 24 september 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Omsorgsminister *Eva Biaudet*